

บทที่ 3

วิธีการวิจัย

แผนกลยุทธ์การเพิ่มขีดความสามารถขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเชียงใหม่ ภายใต้กรอบประชาคมอาเซียน ปีที่ 3 มีวัตถุประสงค์เพื่อเพื่อศึกษาศักยภาพความเข้มแข็งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต่อการแบ่งปันและการปรับตัว ภายใต้กรอบประชาคมอาเซียน อันจะนำไปสู่การเสนอแนวทางในการเพิ่มขีดความสามารถขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเชียงใหม่ ภายใต้กรอบประชาคมอาเซียน มีวิธีการวิจัย ประกอบไปด้วย ประชากรและตัวอย่าง ข้อมูลและเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล กรอบแนวคิดของการวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูล และการอภิปรายผลมีรายละเอียดดังนี้

3.1 ประชากรและตัวอย่าง

ขั้นตอนที่ 1 กำหนดกลุ่มองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเชียงใหม่ ทั้งสิ้น 25 อำเภอ รวม 2,064 หมู่ชน 207 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ขั้นตอนที่ 2 กำหนดตัวอย่าง โดยคัดเลือกจากชุมชนที่เข้าร่วม โครงการในปี 2560 โดยวิธีสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง (specific random sampling) ได้ผู้เข้าร่วม โครงการทั้งสิ้น 4 อำเภอ 7 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือ 1) อำเภอสันป่าตอง คือ องค์การบริหารส่วนตำบลน้ำบ่อหลวง องค์การบริหารส่วนตำบลท่าวังพร้าว 2) อำเภอหางดง คือ เทศบาลตำบลบ้านปง เทศบาลตำบลน้ำแพร่พัฒนา เทศบาลตำบลสันผักหวาน 3) อำเภอแมริม คือ องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยทราย และ 4) อำเภอสันกำแพง คือ เทศบาลตำบลออนใต้

3.2 ข้อมูลและเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2.1 ประเภทของข้อมูล

1) ข้อมูลปฐมภูมิ ได้จากการสำรวจ สอบถามและสัมภาษณ์ในพื้นที่ 7 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

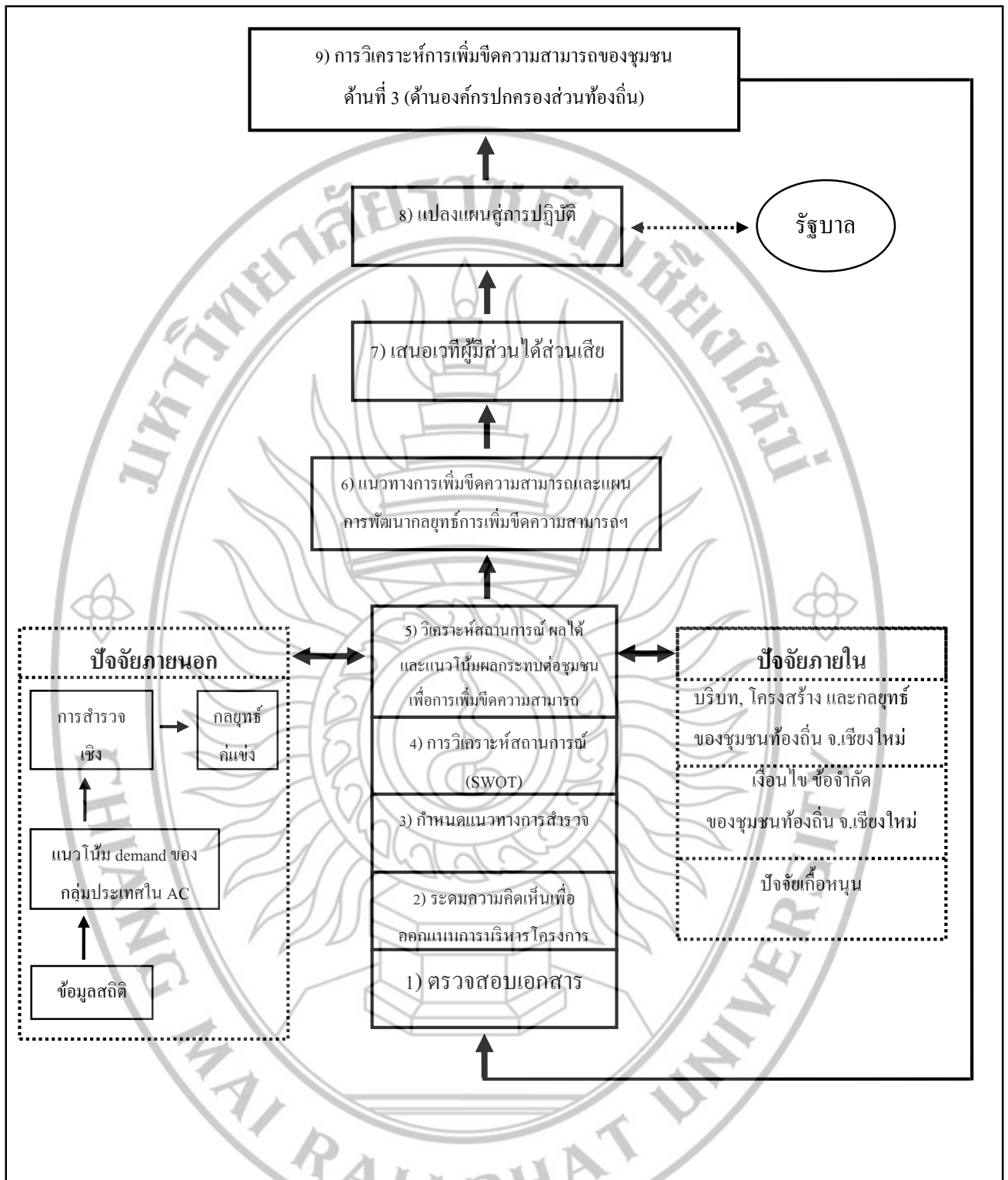
2) ข้อมูลทุติยภูมิ ได้แก่ เอกสาร งานวิจัย ผลการดำเนินงานเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

3.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

- 1) แบบฟอร์มแสดงความประสงค์เข้าร่วมโครงการ
- 2) แบบฟอร์มเพื่อประเมินคัดกรองผู้เข้าร่วมโครงการ
- 3) แบบฟอร์มการจัดทำโครงการเพิ่มขีดความสามารถขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเชียงใหม่ ภายใต้กรอบประชาคมอาเซียน

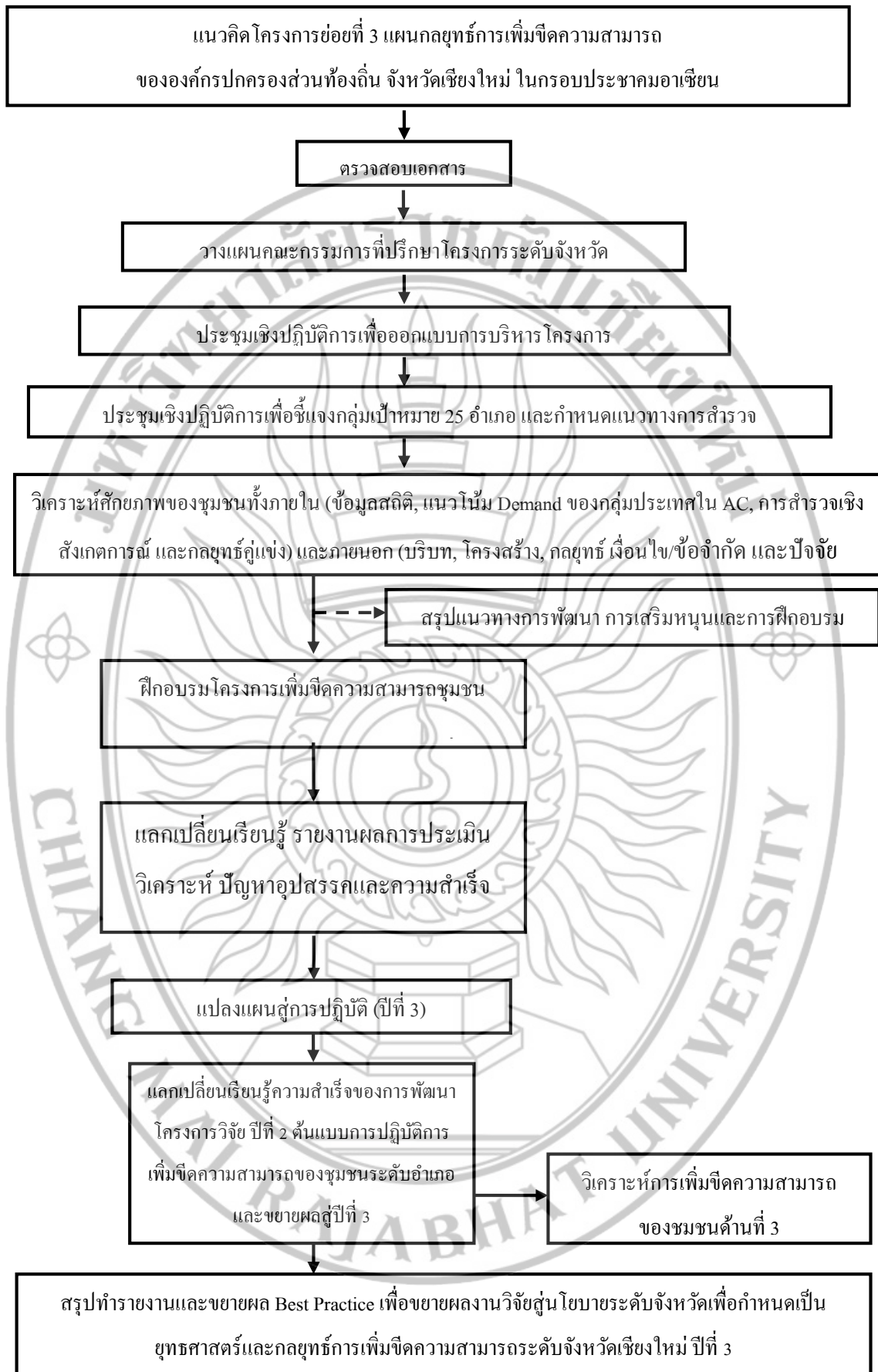
3.3 กรอบแนวคิดของการวิจัย

แผนกลยุทธ์การเพิ่มขีดความสามารถขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเชียงใหม่ ภายใต้กรอบประชาคมอาเซียน ปีที่ 3 มีกรอบแนวคิดของการวิจัยในปี 2560 ซึ่งได้จากข้อสรุปจากการทบทวนวรรณกรรมในบทที่ 2 พบว่า กระบวนการกำหนดกลยุทธ์ขององค์การภาครัฐและองค์การที่ไม่หวังผลกำไรและนำมาปรับใช้สำหรับการสร้างกรอบแนวคิดของการวิจัยเพื่อกำหนดกลยุทธ์ของชุมชนได้ 5 ขั้นตอน ได้แก่ (1) การประเมินสภาพแวดล้อมภายนอกและภายใน (2) ระบุประเด็นที่จะนำไปสู่การวางแผนกลยุทธ์ เป็นการประมวล จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และข้อจำกัดต่าง ๆ เข้าด้วยกัน หรือ การทำ SWOT matrix เพื่อพิจารณา ปัญหา ช่องว่าง และประเด็น ที่ควรจะต้องกำหนดกลยุทธ์ทั้งในเชิงรับและเชิงรุก (3) การกำหนดกลยุทธ์ เป็นการจัดทำข้อเสนอในรูปแบบของทางเลือกต่าง ๆ ที่ควรจะต้องดำเนินงาน ทั้งในส่วนของการประจำและงานโครงการ การศึกษา และวิเคราะห์ความเป็นไปได้ การจัดสรรทรัพยากร และการจัดทำเอกสารแผน (4) วิธีการพัฒนาศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และ (5) การประเมินผลการพัฒนาศักยภาพความเข้มแข็งในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติของชุมชน เป็นขั้นตอนท้ายสุดที่มีความสำคัญ เพราะในการประเมินผลจะนำข้อมูลไปใช้สำหรับการปรับกลยุทธ์และแผนต่อไป อธิบายได้ด้วยกรอบแนวคิดและแผนงานวิจัย ดังภาพที่ 3.1 และภาพที่ 3.2 ดังนี้

แผนภาพที่ 3.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

จากภาพที่ 3.1 กรอบแนวคิดชุดโครงการวิจัย เรื่อง แผนกลยุทธ์การเพิ่มขีดความสามารถขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเชียงใหม่ ภายใต้กรอบประชาคมอาเซียน ปีที่ 3 สามารถอธิบายได้ดังนี้ นักวิจัยจะมีการตรวจสอบเอกสารที่จะนำไปใช้ในการวิจัยทั้ง 9 ด้าน มีการระดมความคิดเห็นเพื่อออกแบบในการบริหารโครงการให้บรรลุผลสำเร็จพร้อมทั้งกำหนดแนวทางที่จะทำการวิจัยต่อไป การวิเคราะห์ สถานการณ์ (SWOT Analysis) ของจังหวัดเชียงใหม่ มากำหนดเป็นกรอบการวิจัย โดยจะวิเคราะห์สถานการณ์ ผลได้ และแนวโน้มผลกระทบเพื่อเพิ่มศักยภาพของชุมชน โดยพิจารณาทั้งปัจจัยภายนอก (ข้อมูลสถิติ, แนวโน้ม Demand ของกลุ่มประเทศใน AC, การสำรวจเชิงสังเกตการณ์ และกลยุทธ์คู่แข่ง) และปัจจัยภายใน (บริบท, โครงสร้าง, กลยุทธ์เงื่อนไข/ข้อจำกัด และปัจจัยเกื้อหนุน) นำข้อมูลเหล่านี้เพื่อหาแนวทางในการเพิ่มขีดความสามารถและสร้างแผนกลยุทธ์การเพิ่มขีดความสามารถในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติของชุมชน จังหวัดเชียงใหม่ การนำเสนอต่อผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อให้มีความเห็นที่ตรงกัน และเต็มใจที่จะนำไปปฏิบัติ จึงเริ่มแปลงแผนสู่การปฏิบัติซึ่งจะต้องสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล

แผนภาพที่ 3.2 กรอบแนวคิดแผนงานวิจัยในปีที่ 1 – 3

จากแผนภาพที่ 3.2 แนวคิดโครงการย่อยที่ 3 แผนกลยุทธ์การเพิ่มขีดความสามารถขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดเชียงใหม่ ในกรอบประชาคมอาเซียนภายใต้ความร่วมมือทางวิชาการกับมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่” โดยมีกระบวนการ 10 ขั้นตอนดังนี้

- (1) ตรวจสอบเอกสาร
- (2) วางแผนคณะกรรมการที่ปรึกษาโครงการระดับจังหวัด ได้แก่
- (3) ประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อออกแบบการบริหารโครงการ
- (4) ประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อชี้แจงกลุ่มเป้าหมาย 25 อำเภอ และกำหนดแนวทางการสำรวจ
- (5) วิเคราะห์ศักยภาพของชุมชนทั้งภายใน (ข้อมูลสถิติ, แนวโน้ม Demand ของกลุ่มประเทศใน AC, การสำรวจเชิงสังเกตการณ์ และกลยุทธ์คู่แข่ง) และภายนอก (บริบท, โครงสร้าง, กลยุทธ์ เติบโต/ข้อจำกัด และปัจจัยเกื้อหนุน)
- (6) การสรุปแนวทางการพัฒนา การเสริมหนุนและการฝึกอบรมเพื่อนำไปสู่โครงการเพิ่มขีดความสามารถชุมชนภายใต้กรอบประชาคมอาเซียน (ปีที่ 1)
- (7) แลกเปลี่ยนเรียนรู้ รายงานผลการประเมินวิเคราะห์ ปัญหาอุปสรรคและความสำเร็จและเสนอเวทีผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในโครงการ
- (8) แปลงแผนสู่การปฏิบัติ (ปีที่ 2)
- (9) แลกเปลี่ยนเรียนรู้ความสำเร็จของการพัฒนาโครงการวิจัย ปีที่ 2 ต้นแบบการปฏิบัติการเพิ่มศักยภาพของชุมชนระดับอำเภอด้วยการส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์ในชุมชนจังหวัดเชียงใหม่ ให้มีศักยภาพการแข่งขันในอาเซียน และขยายผลสู่ปีที่ 3 พร้อมทั้งวิเคราะห์การเพิ่มขีดความสามารถของชุมชนด้านที่ 3
- (10) สรุปทำรายงานและขยายผล Best Practice เพื่อขยายผลงานวิจัยสู่นโยบายระดับจังหวัดเพื่อกำหนดเป็นยุทธศาสตร์และกลยุทธ์การเพิ่มขีดความสามารถระดับจังหวัด เชียงใหม่ ปีที่ 3

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณจะทำการวิเคราะห์ มีรายละเอียดดังนี้

3.4.1 การวิเคราะห์เชิงคุณภาพ กรณีที่ข้อมูลมีลักษณะข้อความ การบรรยาย ข้อเสนอแนะ ความคิดเห็นต่าง ๆ ที่เกิดจากการสัมภาษณ์ สอบถาม สังเกต และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ จะใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) ในการวิเคราะห์ ผลจากการสัมภาษณ์ สอบถาม สังเกต และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ กลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ ที่เป็นการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพมาประมวล เพื่อยืนยันหรือเสริมข้อมูลเชิงปริมาณให้มีความสมบูรณ์เพิ่มขึ้น

3.4.2 การอภิปรายผลข้อมูล

การอภิปรายข้อมูลตามกรอบแนวคิดการวิจัย โดยใช้แนวคิด ดังต่อไปนี้

- 1) การอภิปรายความรู้ความเข้าใจและผลกระทบในชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใช้การวิเคราะห์เนื้อหาเปรียบเทียบกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังบทที่ 2
- 2) การวิเคราะห์ศักยภาพของชุมชนมาอภิปรายผลเทียบกับการวิเคราะห์ SWOT โดยพิจารณาจาก 1) ปัจจัยภายใน ได้แก่ บริบท โครงสร้าง กลยุทธ์ เงื่อนไข ข้อจำกัดและปัจจัยเกื้อหนุนของชุมชนท้องถิ่นจังหวัดเชียงใหม่ และ 2) ปัจจัยภายนอก ได้แก่ ข้อมูลแนวโน้มความต้องการของกลุ่มประเทศอาเซียน การสำรวจเชิงสังเกตรณและกลยุทธ์คู่แข่ง
- 3) การอภิปรายแนวทางการศึกษาศักยภาพและเพิ่มขีดความสามารถขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะใช้แนวคิดการวางแผนยุทธศาสตร์/กลยุทธ์ โดยประเมินสภาพแวดล้อมภายในและภายนอก ทำการประมวลผลการวิเคราะห์ SWOT แล้วระบุประเด็นที่จะนำไปสู่การกำหนดกลยุทธ์ ศึกษาและวิเคราะห์ความเป็นไปได้ของกลยุทธ์เพื่อเพิ่มขีดความสามารถของชุมชนเทียบกับพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ